

زیست دوباره سینما با «دوزیست»

یاسر سماوات

گفت و گو

«دوزیست» در روزهای نخستین اکران کولاک کرد و فروش چندمیلیار دی داشت. بی گمان این اثر پرز و نیک‌نژاد به تهیه‌کنندگی سعید خانی، شوکی بزرگ برای زندگی به پیکر کرونازده سینمای ایران پس از دو سال رکود ناخواسته وارد کرد. مطابق صحبت‌هایی که بازیگران و عوامل این فیلم داشتیم، فروش خوب و شایان توجه «دوزیست» چندان هم دور از ذهن آن‌ها نبود و با وجود این که ساخته جدید پرز و نیک‌نژاد موتیفی اجتماعی دارد و ملودرامی تلخ محسوب می‌شود اما به نظر در تولید این فیلم گوشه‌نگاهی هم به جذب مخاطب شده است و آمار فروش فیلم در نخستین هفته اکرانش گواه این مدعاست. حالا سینمای ایران با اثری جان‌گرفته که می‌توان آن را در سینمای عامه‌پسند گنجانده و قارغ از نقدهایی که پس از تولید و اکران هر فیلمی خواه موفق و پر فروش، خواه شکست خورده و پراپاد، به آن اثر وارد می‌شود، از نگاه اقبال عمومی می‌توان آن را تحسین کرد. بازی گرفتن از ستاره‌هایی مانند جواد عزتی که بیوسته از تیب کمدی خود فاصله گرفت، همینطور پژمان جمشیدی که او هم سرنواستی مشابه عزتی داشت، به انضمام مانی حقیقی و ستاره بسیاری که هر دو بازیگرانی نام آشنا محسوب می‌شوند، همینطور سعید پورصمیمی که تجربه چند دهه بازیگری‌اش را در دوزیست جاری کرد، دست‌نیک‌نژاد را حسابی باز گذاشته بود اما قطعه‌ای که این پازل را تکمیل می‌کرد، بازیگری به نام «الهام اخوان» بود که در کنار این تیم حرقه‌ای نخستین کار سینمایی‌اش را (در حوزه بازیگری) تجربه می‌کرد. اخوان یک‌باره و پس از چند سال‌ها از پشت صحنه بیرون آمد و به تیم بازیگری «دوزیست» پیوست. بازی گرفتن از او کنار این همه ستاره و نقشی محوری که داشت خود در بسک بازی بود که نیک‌نژاد آن را به جان خرید. «دوزیست» اتفاق بازیگری برای نیک‌نژاد محسوب می‌شود. سعید خانی، تهیه‌کنندگی این فیلم را بر عهده داشت و او تا امروز پاسخ بسیار خوبی از گیشه‌ها گرفته است. «دوزیست» در آغازین روز اکرانش با جذب ۱۱ هزار تماشاگر در سینماهای سراسر کشور، پیشاهنگ فروش فیلم در این روز شد. نظر به بازخوردهای خوبی که از «دوزیست» گرفته می‌شود، تولید جدید موسسه تهیه و تولید فیلم «خانه فیلم» می‌تواند به بازگشت سرمایه و همچنین موفقیت چشمگیری ش‌خوشبین باشد. هر چند سینمای ایران با نگاه به ذائقه مخاطب، سالیانی است که تهیه‌کنندگان را به سمت تولید آثار کمدی سوق می‌دهد اما کارهایی از جنس «دوزیست» یا بهره‌گیری از تیم بازیگری پرستاره و استفاده از عنصر شهرت، استثناهای خوبی به نظر می‌رسند. زمانی که تماشاگر زندگی و شخصیت‌های پیرامون خود را روی پرده نقره‌ای می‌بیند، ناخواسته ارتباط عمیقی با فیلم برقرار می‌کند و حس هم‌ذات‌پنداری به طری‌عجیب در ناخودآگاه او فعال می‌شود. گذشته از این، نگارش فیلمنامه «دوزیست» که دست پر قضا، نیک‌نژاد خود در مقام نویسنده هم آن را به رشته تحریر آورده، به نظر شبیه به داستانی بلند (شخصیت‌های متعدد در بازه زمانی و مکانی محدود) است. داستانی که شروع و گسترش آن تفاوت چشمگیری با پایان‌بندی‌اش دارد و شاید این هم دلیل دیگری بر موفقیت فیلم نیک‌نژاد تا امروز بوده است. به مناسبت فروش چشمگیر «دوزیست» با الهام اخوان بازیگر نقش «مریم» و سعید خانی تهیه‌کننده این فیلم هم صحبت شدیم که در ادامه می‌خوانید:

الهام اخوان:

مطمئن بودم «دوزیست» بر فروش می‌شود

پس از سال‌ها حضور در عرصه تئاتر، همچنین حضور در سینما با عناوینی مثل منشی صحنه و نویسنده، با «دوزیست» وارد عالم بازیگری سینما شدید. این تجربه برای الهام اخوان چطور بود؟

بدون شک «دوزیست» فقط اولین تجربه کاری من نبود، بلکه بهترین تجربه حرفه‌ای‌ام تا این لحظه محسوب می‌شود. پیش از دوزیست بی‌گمان خمیرمایه غیر حرفه‌ای داشتم و به یقین این فیلم روی پیشینه حرفه‌ای یک بازیگر تأثیر گذار است. پیش از این مثلاً اگر یک دیالوگ را نمی‌گفتم خیلی ذهنم درگیر نمی‌شد اما حالا همه چیز فرق می‌کند. دوزیست واقعا تجربه‌ای بزرگ با کمک پرز و نیک‌نژاد برای من بود. خوب پیش از این کارهایی مانند حضور در سریال «با خانمان» را تجربه کرده بودم که تا دل‌تان بخواهد درباره آن‌ها صحبت کرده‌ام.

از آنجا که پیش از این سال‌ها حضور در پشت صحنه آثار متعددی را تجربه کرده‌اید، به نظر شما میزان انس‌ها و موقعیت فیلم «دوزیست» کمی بسته و محدود به چند فضای خاص نیست؟

آقای نیک‌نژاد دانسته و سنجیده از این گستره برای تشریح کارش بهره گرفت. این فضا سازی، غیرمستقیم به ساختار جمله‌ایراتی امروز پهلومی‌زند، به پلان‌های لانگ‌شات فیلم «دوزیست» توجه فرمایند، همینطور به روابط درهمی شخصیت‌های این فیلم با هم و پس از آن و به موازاتش، مرور داستان نشان می‌دهد که شخصیت‌ها در آن فضا، با روابط غیرقابل توصیف به اتفاقی فاجعه‌بار می‌رسند.

بازی مقابل جواد عزتی که هنرپیشه‌ای قابل و چندوجهی است چطور بود و چقدر به شما کمک کرد؟

در واقع بازی مقابل جواد عزتی یکی از بهترین و شیرین‌ترین خاطرات من از کار در فیلم «دوزیست» است. او بازیگری بزرگ است که اتفاقاً پاسکاری نقش را فوق‌العاده خود بلد است. شما هرگز نمی‌بینید آقای عزتی جلوتر از بازیگر مقابل خود حرکت کند. خودش هم همواره تأکید داشت باید بدانیم کجا به یکدیگر پاس گل بدهیم. بازیگری مقابل او یکی از جذابیت‌های نقش مریم برای من بود و حضور جواد عزتی به کل مجموعه کمک شایانی کرد.

دوست ندارم از مقایسه کلیشه‌ای بازیگران تئاتر و سینما پرسم ولی به نظر می‌رسد بازیگری تئاتر اینجا و در این فیلم خاص کمک‌های زیادی به شما کرده، با من موافقت می‌کند؟

باران کوثری جمله معروفی دارد که می‌گوید فرق بازیگر خوب و بازیگر معمولی تنها چندمیلیتر است! برای بازیگر شدن، نه بازیگر مطرح و موفق، بلکه فقط برای اینکه به بازیگر تبدیل شویم نیاز به کمی خودباوری یا به بیان عامیانه‌تر نیاز به کمی رورادیم تابا بازیگری معمولی شویم اما بازیگر خوب دقیقاً می‌داند از چنین امکانی کی و کجا بهره ببرد. می‌خواهم بگویم در تئاتر یاد می‌گیریم چطور از

هوش لحظه‌ای خود استفاده کنیم. بازیگر تئاتر با مولفه‌های متعدد و خاصی روبروست چون آنجا ایده‌گویی هم بیشتر دیده می‌شود، از این حیث کاری متفاوت دارد. من اصلاً نمی‌گویم بازیگری در تئاتر از نقش آفرینی در سینما راحت‌تر است بلکه بسته به موقعیت ممکن است حتی گاه کار یک هنرپیشه سینما سخت‌تر هم باشد. می‌خواهم تأکید کنم بازیگر موفق، در واقع همان بازیگری است که از هوش و نگاهش، از ظرفیت‌هایش در لحظه بهره می‌برد. این توانایی همه‌جا مصداق دارد. حتی ژانر کمدی که بسیار خاص است و ویژگی‌های خودش را دارد و در سینما و تلویزیون نمایش خانگی ایران هم جایگاه خاص خود را دارد.

«دوزیست» در روزهای ابتدایی اکرانش، فروش شایان توجهی داشت. فکرش را می‌کردید چنین اتفاقی بیفتد؟ اصلاً شک نداشتیم! مطمئن بودم این اتفاق برای «دوزیست» خواهد افتاد. با گذشت دو سال از شیوع پاندمی کرونا، من فکر نمی‌کنم هیچوقت دیگر بشود چنین ست‌خوشگلی کنار هم پیدا جواد عزتی، پژمان جمشیدی، هادی حجازی‌فر، سعید پورصمیمی، ستاره پسلی، مانی حقیقی و مجید نوروزی، ست بی‌نظیر و به قول خودمان خوشگلی را تشکیل می‌دادند که گردآوردن مشابه آن واقعا دشوار است. این مجموعه استثنایی بود.